

PROGRAMA FORMATIU

PSIQUIATRIA

HU INSTITUT PERE MATA

REDACTAT

Tutors de residents:

- Yolanda Alonso Pérez
- Inma Grau Joaquím
- Inés Niubó de Castro
- Samuel Pombo Chorto

Fecha: 21 de febrer de 2023

APROVAT

Comissió de docència

Data: 27 de març de 2023

Periodicitat de revisió: cada 4 anys (propera revisió març 2027)

INTRODUCCIÓ

La Psiquiatria és una especialitat mèdica bàsica de la qual neixen diverses branques amb contingut diferenciat. L'amplitud i constant evolució de l'especialitat, determina la configuració d'aquest programa amb una àmplia base formativa que permeti al professional format actuar com a psiquiatre general, en els diversos camps que avui integren la psiquiatria. Tot això sense perjudici que el programa també prevegi que en l'últim any de residència es realitzin recorreguts específics perquè el resident pugui aprofundir la seva formació en algun d'ells.

Aquest programa formatiu s'adapta a les noves exigències de la psiquiatria ampliant la formació dels residents en matèries com la psicoteràpia, addiccions, psicogeriatria, i incloent-hi, psiquiatria d'enllaç, formació en investigació, en programes de salut mental, promoció i prevenció i en gestió de recursos.

Les competències adquirides durant la formació en aquesta especialitat capacitaran els professionals especialistes per integrar-se i, si escau liderar, els equips multidisciplinaris de les xarxes de salut mental en què intervenen altres professionals sanitaris, com són el personal mèdic especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència, el personal psicòleg especialista en psicologia clínica i el personal d'infermeria especialista en infermeria de salut mental, entre altres professionals.

Definició de l'especialitat:

La persona especialista en psiquiatria és la/el professional sanitària/o amb competència per a la promoció de la salut mental i la prevenció, diagnòstic, pronòstic, tractament i rehabilitació dels trastorns mentals i del comportament dels adults.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ I OBJECTIUS FORMATIUS

L'àmbit d'actuació de l'especialista en Psiquiatria es desenvolupa dins de les xarxes de salut mental a les unitats i Serveis de Psiquiatria, a les unitats assistencials autoritzades conforme el Reial Decret 1277/2003, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les bases generals sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris (unitat assistencial en què una persona especialista en Psiquiatria és responsable de realitzar l'estudi, el diagnòstic i el tractament dels trastorns mentals i del comportament), en equips multiprofessionals d'acord amb les competències que s'estableixen al POE.

L'especialista en Psiquiatria a més de la funció assistencial, exercirà les de recerca, docència, gestió clínica, de prevenció i d'informació i educació sanitàries, dins de les competències de l'especialitat.

L'objectiu fonamental del programa és establir les competències que cal adquirir i desenvolupar al llarg de la formació de l'especialitat de Psiquiatria per obtenir el títol d'especialista. Un segon objectiu és definir els criteris d'avaluació d'aquestes competències.

Per a l'adquisició del títol d'especialista en Psiquiatria s'haurà de cursar un període de formació de 5 anys pel sistema de residència. Durant aquest període s'han d'adquirir i desenvolupar competències transversals, comunes a les diferents especialitats en Ciències de la Salut, competències comunes amb l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència i competències específiques de l'especialitat de Psiquiatria. L'avaluació de les mateixes es realitzarà a través d'instruments d'avaluació aplicables a cadascuna, activitats formatives i contextos d'aprenentatge d'aquestes.

1. Competències transversals de les especialitats en Ciències de la Salut

S'hauran d'adquirir i desenvolupar al llarg dels cinc anys de formació, segons el que disposa el Reial decret 589/2022, de 19 de juliol.

1.1 Compromís amb els principis i valors de les especialitats en Ciències de la Salut

- a) Tenir com a principal objectiu la cura i el benestar del pacient.
- b) Respectar els valors i els drets dels pacients, tenint-ne en compte la diversitat i la vulnerabilitat.
- c) Respectar l'autonomia dels pacients i dels seus representants legals a la presa de decisions.
- d) Respectar la confidencialitat i el secret professional.
- e) Col·laborar, consultar i donar suport a altres professionals.
- f) Adquirir i mantenir les competències professionals de l'especialitat.
- g) Contribuir al compliment dels principis generals del Sistema Nacional de Salut establerts a l'art. 2 de la Llei 16/2003, del 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut.

1.2 Principis de bioètica

- a) Aplicar els fonaments de la bioètica i el "mètode de deliberació" a la pràctica professional.
- b) Identificar i afrontar situacions de conflicte ètic.

1.3 Principis legals aplicables a l'exercici de les especialitats en ciències de la salut

- a) Aplicar els aspectes ètics i legals relacionats amb el maneig de la informació, la documentació i la història clínica per garantir-ne la confidencialitat i el secret professional.
- b) Aplicar els aspectes legals relacionats amb l'atenció sanitària de menors, persones amb discapacitat, pacients amb capacitat reduïda per a la

presa de decisions, al final de la vida i amb l'adequació de esforç terapèutic i la prestació d'ajuda a morir.

- c) Conèixer el funcionament de les comissions clíniques.
- d) Emplenar documents clinicolegals.
- e) Detectar precoçment les situacions de violència de gènere i d'abús-maltractament i aplicar els protocols establerts.
- f) Informar i aplicar els procediments de voluntats anticipades.

1.4 Comunicació Clínica

- a) Informar el pacient i/o el seu representant legal, perquè atorgui el consentiment informat, lliure i voluntari, deixant constància a la història clínica.
- b) Comunicar d'acord amb diferents situacions i persones:
 - Detectar les necessitats d'informació de cada pacient, responsable legal o persona autoritzada.
 - Adequar la informació en situacions concretes com: i) les males notícies, ii) pacients al final de la vida, iii) pacients de maneig difícil, iv) pacients amb trastorn mental, v) grups específics de població (nenes, adolescents , persones ancianes, en risc d'exclusió o amb discapacitat) i altres.
- c) Aplicar estratègies per millorar l'adherència al tractament prescrit.

1.5 Treball en equip

- a) Treballar en equips interdisciplinaris i multiprofessionals: aquesta competència implica conèixer les funcions i les responsabilitats dels membres de l'equip, comunicar-se de manera apropiada amb els membres respectant-ne les contribucions.
- b) Contribuir a la resolució de conflictes.

1.6 Habilitats clíniques generals aplicables a l'exercici de les especialitats en Ciències de la Salut

- a) Contribuir a l'elaboració de la història clínica de manera comprensible i utilitzable per tercers.
- b) Analitzar críticament la informació clínica.
- c) Identificar situacions urgents i aplicar maniobres de Suport Vital Bàsic.
- d) Aplicar els principis bàsics de la pràctica basada en l'evidència i el valor per al pacient.
- e) Aplicar criteris de derivació i interconsulta.
- f) Valorar l'impacte associat a la malaltia en el pacient i el seu entorn.
- g) Abordar de manera integral els problemes de salut crònics i contribuir a la presa de decisions i optimització de cures.
- h) Atendre de manera integral els pacients, considerant entre altres aspectes el trastorn mental, la dependència i la pluripatologia.

1.7 Maneig de medicaments i altres recursos terapèutics

- a) Aplicar principis ètics i requisits legals a la prescripció de medicaments i altres recursos terapèutics.
- b) Utilitzar de forma racional els medicaments i altres recursos terapèutics tenint en compte necessitats individuals de cada pacient i els grups de pacients que requereixen un maneig específic.
- c) Conèixer els principis de l'ús racional d'antimicrobians.
- d) Revisar periòdicament els objectius terapèutics per realitzar els ajustaments pertinents i evitar iatrogenia.
- e) Detectar les reaccions adverses i efectes secundaris a medicaments i altres recursos terapèutics.
- f) Notificar les reaccions adverses a medicaments i productes sanitaris.

1.8 Equitat i determinants socials de la salut

- a) Registrar en la història clínica els determinants socials de la salut.
- b) Conèixer el model salutogènic i d'actius per a la salut.

- c) Aplicar un enfocament d'equitat en salut a la pràctica clínica.

1.9 Promoció de la salut i la prevenció

- a) Aplicar els principis de l'epidemiologia i la genòmica (quan escaigui i estigui disponible) per a la presa de decisions per a la salut.
- b) Realitzar promoció per a la salut i prevenció de la malaltia.
- c) Aplicar els principis legals de protecció radiològica a les pràctiques diagnòstiques i terapèutiques per a professionals i pacients.
- d) Conèixer els drets i aplicar les mesures preventives i de protecció de riscos laborals específiques de l'exercici de l'especialitat.
- e) Notificar les malalties de declaració obligatòria i comunicar les sospites de malaltia professional.

1.10 Salut digital

- a) Utilitzar fonts contrastades d'informació biomèdica o en ciències de la salut.
- b) Utilitzar les tecnologies digitals per a la interacció i l'intercanvi d'informació i continguts.
- c) Conèixer la normativa sobre la protecció de dades i la privacitat en el camp sanitari, específicament lligades a les tecnologies de la informació, els drets del pacient a la informació i la responsabilitat professional en la seva custòdia i manteniment.
- d) Garantir la protecció de dades i la confidencialitat del pacient en la utilització de la informació sanitària.
- e) Conèixer les bases dels sistemes de codificació.
- f) Realitzar teleassistència i telemedicina.

1.11 Investigació

- a) Conèixer la normativa ètica i legal aplicable a la recerca en éssers humans.
- b) Conèixer els principis bàsics de la investigació biomèdica: bàsica, translacional, clínica i epidemiològica.
- c) Generar coneixement, aplicant-hi el mètode científic i els principis de la bioètica.
- d) Observar la perspectiva de gènere i l'edat en la generació i la interpretació de l'evidència científica.
- e) Difondre el coneixement científic.
- f) Interpretar críticament la literatura científica.

1.12 Docència i formació

- a) Planificar, dissenyar i participar en activitats formatives (sessions clíniques, tallers).
- b) Usar la llengua anglesa en determinades activitats.

1.13 Gestió clínica i de la qualitat

- a) Participar en activitats de millora de la qualitat assistencial.
- b) Fomentar la continuïtat de l'atenció.
- c) Contribuir a garantir la seguretat del pacient.
- d) Contribuir als canvis organitzatius.
- e) Conèixer i contribuir al compliment dels indicadors de gestió clínica d'ús més freqüent.
- f) Utilitzar eficientment els recursos disponibles.

2. Competències comunes amb l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència

L'especialitat de Psiquiatria compartirà amb l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència les competències a adquirir durant els dos primers anys de formació.

2.1 Competències generals

- a) Respectar els límits en la relació professional entre el/la psiquiatre i el/la pacient.
- b) Informar els pacients i, si escau, cuidadors i/o representants legals, sobre els aspectes fonamentals següents: diagnòstic, pronòstic, tractaments i possibles repercussions d'un trastorn mental, tenint en compte la seva variabilitat clínica.
- c) Entrenar les actituds necessàries per a l'escolta empàtica sense enjudiciar i la tolerància a la diversitat d'emocions.
- d) Entrenar l'autocura de la/el metge/metge.
- e) Ajudar la visibilització i la lluita contra l'estigma i la discriminació associada als trastorns mentals.

2.2 Treball en equip i en xarxa

- a) Utilitzar els recursos d'atenció a la salut mental existents.
- b) Participar i col·laborar a la feina de la xarxa de salut mental.

2.3 Habilitats diagnòstiques i clíniques bàsiques en el nen, adolescent i adult

- a) Conèixer l'evolució històrica dels conceptes bàsics de la Psiquiatria i la seva importància per a la pràctica diagnòstica i terapèutica.
- b) Integrar els diferents models teòrics biològics, del desenvolupament, psicològics, interpersonals, sociològics i sistèmics.
- c) Avaluar el desenvolupament evolutiu al llarg de la vida, amb un èmfasi especial en les fites del desenvolupament primerenc.
- d) Realitzar una entrevista clínica adaptada a les diferents alteracions de la salut mental.
- e) Identificar riscos potencials per al pacient i per a tercers mitjançant l'entrevista clínica.
- f) Realitzar una exploració psicopatològica adaptada a les diferents etapes del desenvolupament.

- g) Realitzar una exploració i descripció psicopatològica dels símptomes i signes relacionats amb els trastorns mentals.
- h) Indicar i interpretar els resultats de les proves psicomètriques bàsiques.
- i) Indicar i interpretar els resultats de les proves complementàries bàsiques de laboratori, neurofisiològiques, de neuroimatge i genètiques.
- j) Aplicar les classificacions principals vigents dels trastorns mentals, inclosa la classificació de 0 a 5 anys.
- k) Valorar la comorbiditat relacionada amb els trastorns mentals i el tractament.
- l) Identificar i valorar els factors biològics, psicològics, familiars i socials que afecten tant el curs com el pronòstic dels trastorns mentals.
- m) Valorar la interacció entre els trastorns mentals i la vida personal, familiar i laboral/acadèmica.
- n) Valorar els efectes psicològics i interpersonals associats al diagnòstic d'una malaltia mental o al seu tractament.
- o) Realitzar una formulació diagnòstica que integri els aspectes biològics, psicològics, familiars i socials del pacient i revisar-la al llarg del temps.
- p) Establir, mantenir i reparar si cal, l'aliança terapèutica.
- q) Avaluar la capacitat de decisió del pacient. Valorar els suports necessaris per a la presa de decisions clíniques.
- r) Dur a terme avaluació neurològica.
- s) Identificar símptomes i signes d'alarma i iniciar el tractament dels principals trastorns neurològics.

2.4 Intervencions terapèutiques en el nen, adolescent i adult

- a) Conèixer els mecanismes d'acció i indicacions dels tractaments biològics, psicològics i socials dels trastorns mentals.
- b) Aplicar els principis de neuropsicofarmacologia: indicacions, dosis, seguretat i tolerabilitat dels fàrmacs.
- c) Aplicar les interaccions dels psicofàrmacs amb els medicaments utilitzats per a les patologies més prevalents.
- d) Aplicar els principis de les principals psicoteràpies individuals, de parella, família i grup.
- e) Aplicar els factors comuns als diferents models psicoterapèutics.

- f) Aplicar un tractament individualitzat que integri els aspectes biològics i psicoterapèutics i el maneig de riscos.
- g) Aplicar, sota supervisió, una intervenció psicoterapèutica.
- h) Diagnosticar i iniciar el tractament de les següents emergències mèdiques:
 - Insuficiència respiratòria aguda
 - Estat de xoc
 - Disminució del nivell de consciència
 - Pacient amb insuficiència coronària aguda
 - Agitació psicomotriu
 - Encefalitis o infeccions del sistema nerviós central (SNC) i/o processos amb afectació de funcions cerebrals, inclosos processos autoimmunes.
- i) Diagnosticar i iniciar el tractament de les urgències psiquiàtriques.
- j) Indicar ingrés hospitalari, voluntari i involuntari, d'acord amb els requisits legals i els principis ètics.
- k) Conèixer les teories i les tècniques fonamentals en què es basen la rehabilitació i la recuperació en salut mental.
- l) Utilitzar estratègies per ajudar el pacient a millorar el funcionament a la seva vida personal, familiar, social i laboral/acadèmica.

3. Competències específiques de l'especialitat de Psiquiatria

3.1 Principis legals lligats a l'exercici professional

- a) Avaluar l'impacte de les alteracions de la salut mental sobre la capacitat de decidir. Valorar els suports als quals pot recórrer el pacient en cas que sigui necessari.
- b) Avaluar l'impacte de les alteracions de la salut mental sobre la responsabilitat penal.
- c) Avaluar l'impacte de les alteracions de la salut mental sobre la capacitat laboral i/o acadèmica.
- d) Acomplir les actuacions previstes a la legislació civil per administrar tractaments o hospitalitzar persones amb capacitat de decidir disminuïda per alteracions de la salut mental.

- e) Realitzar les actuacions previstes a la legislació penal per desenvolupar tractaments com a mesures alternatives a la pena en pacients inimputables o amb responsabilitat penal atenuada.

3.2 Comunicació

- a) Informar el pacient i els seus familiars sobre la naturalesa del trastorn, les possibles causes, els símptomes, els signes d'alarma de reagudització, i la necessitat del compliment de les pautes psicoterapèutiques i de la medicació.
- b) Col·laborar amb organitzacions de pacients i de familiars o familiars.

3.3 Treball en equip i xarxa

- a) Col·laborar amb la xarxa de salut mental de la infància i l'adolescència, facilitant els processos de transició entre les dues xarxes.
- b) Col·laborar amb l'equip d'atenció primària en la promoció de la salut mental i en l'atenció dels trastorns mentals.

3.4 Habilitats diagnòstiques i clíniques

- a) Manejar situacions de risc i conducta suïcida, així com de la prevenció.
- b) Manejar situacions de risc i conducta heteroagressiva relacionada amb alteracions de la salut mental, així com de la prevenció.
- c) Indicar, si escau aplicar i interpretar, els instruments estandarditzats de cribatge de trastorns mentals específics en població adulta i persones grans.
- d) Indicar, si escau, aplicar i interpretar els instruments estandarditzats d'avaluació clínica especialitzats per a població adulta i persones grans.
- e) Indicar, si escau, aplicar i interpretar tests psicomètrics i neuropsicològics específics en població adulta i persones grans.
- f) Indicar, si escau, aplicar i interpretar instruments de mesura d'altres aspectes relacionats amb els trastorns mentals i el seu tractament (per

exemple, discapacitat, funcionalitat i/o qualitat de vida) específics per a adults i gent gran.

- g) Indicar i aplicar intervencions per actuar sobre la interacció entre la vida personal, familiar, laboral o acadèmica en el desenvolupament i l'evolució dels trastorns mentals.
- h) Indicar i fer intervencions que tinguin en compte els efectes psicològics i interpersonals associats al diagnòstic d'una malaltia mental o al tractament.
- i) Tractar les complicacions relacionades amb els psicofàrmacs i altres terapèutiques d'ús a Psiquiatria.
- j) Diagnosticar i tractar trastorns mentals orgànics.
- k) Diagnosticar i tractar trastorns deguts a l'ús de substàncies i altres addiccions.
- l) Diagnosticar i tractar trastorns psicòtics.
- m) Diagnosticar i tractar els trastorns de l'estat d'ànim.
- n) Diagnosticar i tractar trastorns d'ansietat, trastorn obsessivocompulsiu, dissociatius i altres relacionats amb l'estrès.
- o) Diagnosticar i tractar trastorns somatomorfs i síndromes del comportament associats amb alteracions fisiològiques i factors físics.
- p) Diagnosticar i tractar trastorns de la personalitat i del comportament.
- q) Diagnosticar discapacitat intel·lectual i tractar trastorns mentals i del comportament.
- r) Diagnosticar i tractar alteracions en la salut mental d'adults amb trastorns del desenvolupament psicològic i trastorns que comencen a la infància i l'adolescència.
- s) Afrontar els aspectes psicològics i emocionals bàsics de la discapacitat sensorial i física.

3.5 Intervencions terapèutiques

- a) Desenvolupar i avaluar tractaments individualitzats integrant els aspectes biològics, psicològics i socials i el maneig de riscos.
- b) Utilitzar els psicofàrmacs en situacions de complexitat clínica alta.
- c) Indicar i aplicar tractaments biològics no farmacològics.

- d) Utilitzar terapèuticament els factors comuns a totes les orientacions psicoterapèutiques.
- e) Indicar i fer intervencions psicoterapèutiques individuals.
- f) Indicar i fer intervencions psicoterapèutiques de família.
- g) Indicar i fer intervencions psicoterapèutiques grupals.
- h) Indicar i fer intervencions combinades farmacològiques i psicoterapèutiques.
- i) Dissenyar, aplicar i avaluar programes de rehabilitació i recuperació de salut mental.
- j) Tractar urgències psiquiàtriques.
- k) Intervenir en situacions de crisi i catàstrofes que suposen un risc per a la salut.
- l) Realitzar hospitalitzacions i cursar les altes corresponents.
- m) Planificar i desenvolupar intervencions en unitats d'hospitalització.
- n) Planificar i desenvolupar intervencions en unitats d'hospitalització parcial.
- o) Planificar i desenvolupar intervencions a programes d'interconsulta i enllaç.
- p) Planificar i desenvolupar intervencions en atenció ambulatoria comunitària.
- q) Planificar i desenvolupar intervencions domiciliàries.
- r) Planificar i desenvolupar intervencions en dispositius de rehabilitació psicosocial.
- s) Planificar i desenvolupar intervencions en contextos comunitaris que ho requereixin.
- t) Intervenir en programes de prevenció de trastorns mentals.
- u) Actuar com a consultor o expert per a altres professionals sanitaris i no sanitaris i per a les institucions públiques.

3.6 Habilitats docents i de recerca

- a) Dur a terme activitats de supervisió en psicoteràpia així com en altres intervencions psicosocials.
- b) Dur a terme activitats docents en relació amb les competències de l'especialitat.

- c) Participar en un projecte de recerca a l'àmbit de la salut mental.

Desenvolupament del programa formatiu

El sistema de residència per a l'accés al títol de Metgessa especialista en Psiquiatria comprèn un període formatiu de cinc anys que es realitzarà a les Unitats Docents Multiprofessionals de salut mental acreditades. No obstant això, determinades rotacions es podran dur a terme en altres dispositius docents amb els quals hi hagi un acord o conveni previ i que compti amb la corresponent acreditació i capacitat docent.

Les especialitats en Ciències de la Salut que presenten un contingut que resulta útil, serien Medicina Interna i Neurologia, Medicina Familiar i Comunitària (MFYC) i Pediatria i les seves Àrees Específiques, sense perjudici de la seva adaptació depenent de la UDM.

Els dos primers anys són comuns amb l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència. Els tutors de residència organitzaran el pla individual de formació, garantint el compliment de la Guia o itinerari formatiu aprovada per la Comissió de Docència, i assegurant que els residents assoleixen els objectius docents especificats al POE.

De forma general i pel que fa a l'adquisició de les competències relacionades amb les patologies urgents, els residents faran entre 3 i 4 guàrdies al mes.

També serà obligatori participar en les activitats de formació de la unitat docent, així com de les establertes per la Comissió de Docència, relacionades amb el que estableix aquest.

El metge/metgessa resident disposa d'un període d'aprofundiment de 6 a 8 mesos. Així mateix, disposa d'un període de lliure elecció de 4 mesos de durada, com a màxim, a centres externs nacionals o internacionals. Ambdós períodes es realitzaran, preferentment, el cinquè any en les àrees següents:

- Unitats clíniques/investigació especialitzades en patologia específica: unitats de primers episodis psicòtics, de trastorn bipolar, de trastorns de la personalitat, de trastorns de la conducta alimentària, de trauma complex, altres...

- Unitats clíniques/investigació especialitzades en psicogeriatria.
- Unitats clíniques/investigació especialitzades en addiccions i patologia dual.
- Unitats clíniques/investigació especialitzades en psicoteràpia.
- Unitats clíniques/recerca especialitzades en interconsulta/ psiquiatria d'enllaç.
- Unitats d'avaluació de serveis i gestió.

PROGRAMA DE ROTACIONS

ANY RESIDÈNCIA	ROTACIÓ	DURADA	LLOC REALITZACIÓ
R1	Unitat d'Hospitalització d'adults	3m	- Unitat hospitalització breu adults
	Unitat d'Hospitalització Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència	3m	- Unitat de referència psiquiatria infanto-juvenil/TCA
	Dispositius Neurologia/MFIC	2m	- Servei de neurologia* (HU Sant Joan de Reus)
		1m	-Dispositius d'atenció familiar i comunitària: -EAP Antoni Gimbernat Cambrils (EDP Salut Sant Joan de Reus-Baix Camp). -EAP Bonavista, EAP Torreforta, EAP Sant Salvador, EAP Jaume I, EAP Sant Pere i Sant Pau, EAP Salou, EAP Valls Urbà, EAP Reus 1, EAP Reus 2, EAP Reus 3 i EAP Horts de Miró)* (Institut Català de la Salut)
Centre de salut mental d'adults	2m	- Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i Vendrell)	
R2	Centre de salut mental d'adults	3m	- Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i Vendrell)
	Centre de salut mental infantil i de l'adolescència	5m	- Centres de salut mental infantil i juvenil (Tarragona, Reus, Valls i

	Unitats de psiquiatria psicosomàtica, interconsulta i enllaç adults	2m	el Vendrell) - Servei d'interconsulta i enllaç
	Unitats de psiquiatria psicosomàtica, d'interconsulta i enllaç Infanto-juvenil	1m	- Servei d'interconsulta i enllaç
R3	Unitat d'Hospitalització breu d'adults	4m	- Unitat hospitalització breu adults
	Dispositius d'atenció a l'alcoholisme o altres addiccions	2m	- Unitat de Patologia Dual
		1m	- Servei d'addiccions i salut mental* (HU Sant Joan de Reus)
	Unitats de psiquiatria psicosomàtica, d'interconsulta i enllaç	3m	- Servei d'interconsulta i enllaç d'adults
	Centre de rehabilitació Psiquiàtrica i psicosocial	1m	- Unitat de Rehabilitació Hospitalària
R4	Centre de rehabilitació Psiquiàtrica psicosocial	3m	- Unitat de Rehabilitació Hospitalària
	Dispositius de Psicogeriatria	2m	-Psicogeriatria

	Hospital de dia	3m	-Hospital de dia Adults (Reus i Tarragona)
	Centre de salut mental d'adults	3m	-Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
R5	Centre de salut mental d'adults	1m	-Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
	Rotació lliure	4m	Rotació lliure
	Unitats especialitzades	6m	- Unitat de desintoxicació hospitalària -Servei especialitzat en atenció al trastorn psicòtic incipient -Unitat de referència dels TCA -Servei d'atenció ambulatoria a SM en àmbit penitenciari - Equip comunitari d'atenció intensiva a la complexitat en Salut Mental -Servei d'interconsulta i enllaç - Servei Especialitzat de Salut Mental i Discapacitat intel·lectual

Durant tota la residència realitzarà guàrdies al servei d'urgències del HUIPM i atindrà urgències generals al Centre Sociosanitari, Unitat d'Aguts, Unitat de Mitjana i Llarg Estada i Psicogeriatria del nostre centre.

Totes les rotacions es duen a terme en serveis del HUIPM excepte les marcades (): Servei d'Adiccions i Salut Mental i neurologia es porten a cap a l'HU Sant Joan de Reus i Atenció primària als EAP Antoni Gimbernat Cambrils, EAP Bonavista, EAP Torreforta, EAP Sant Salvador, EAP Jaume I, EAP Sant Pere i Sant Pau, EAP Salou, EAP Valls Urbà, EAP Reus 1, EAP Reus 2, EAP Reus 3 i EAP Horts de Miró.

OBJETIUS DE LES ROTACIONS

R1:

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ D'ADULTS

(3m: Unitat Hospitalització Breu Adults)

Objectius:

- Conèixer l'organització i el funcionament de la Unitat, així com del servei d'urgències psiquiàtriques a la qual dona suport.
- Conèixer els protocols de la Unitat (agitació, risc suïcida, negativisme, psicosi, fuga...).
- Conèixer els aspectes legals i pràctics dels ingressos involuntaris versus voluntaris.
- Conèixer els criteris d'ingrés, temps d'estada, criteris d'alta, planificació de seguiment a l'alta...
- Adquirir habilitats clíniques per a l'execució d'una anamnesi correcta, exploració física i de l'estat mental, possible diagnòstic i pla de tractament.
- Coneixement de les tècniques neurobiològiques (analítiques, proves d'imatge...) i psicològiques bàsiques en el procediment diagnòstic.
- Adquirir coneixements bàsics de maneig de psicofàrmacs en situacions agudes: indicacions, farmacovigilància, interaccions i efectes secundaris
- Conèixer l'estructura i els aspectes bàsics que ha d'incloure un informe clínic.
- Conèixer els principals programes de coordinació assistencial tant amb recursos sanitaris externs com socials o judicials.
- Conèixer les indicacions i el procediment de la Teràpia electroconvulsiva.
- Participació en les sessions clíniques i activitats formatives organitzades en el servei.

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ PSIQUIATRIA INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA:

(3m: Unitat de Referència Psiquiatria Infanto-Juvenil/TCA)

Objectius:

- Conèixer el desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social, així com els factors biològics, psicològics i socials implicats en l'etiologia dels trastorns mentals en adolescents.
- Conèixer l'estructura comunitària sobre la salut i el desenvolupament dels infants, de l'organització del sistema escolar, serveis socials i serveis judicials per a una coordinació adequada amb ells.
- Conèixer la llei que regula la protecció i l'assistència als menors.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per avaluar i tractar trastorns psiquiàtrics del desenvolupament psicomotor i de les alteracions emocionals i psicossomàtiques que puguin sorgir en aquestes etapes.
- Adquirir habilitats que possibilitin la realització d'una història clínica correcta del menor, plantejant un diagnòstic i pla d'intervenció (tractament farmacològic i/o psicoterapèutic) que impliqui no només el menor sinó també la seva família.
- Conèixer els espais de coordinació amb altres recursos assistencials, però també socials, educatius o de justícia.
- Participació en les sessions clíniques organitzades en el servei.

DISPOSITIUS NEUROLOGIA / MFiC

(2m: Servei de Neurologia)

Objectius:

- Adquirir coneixements bàsics en Neurologia amb dedicació especial a l'adquisició d'habilitats com la realització adequada de l'exploració neurològica, l'anamnesi i la interpretació de tècniques de neuroimatge.
- Adquirir coneixements per fer un diagnòstic i tractament correctes en els principals problemes neurològics.
- Adquirir habilitats que possibilitin un abordatge adequat de les situacions d'urgència neurològica: ACV, pèrdues de coneixement, síncope, crisis comicials...

- Conèixer els criteris de derivació a altres serveis hospitalaris o comunitaris.
- Participació en les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

(1m: Dispositius d'atenció medicina familiar i comunitària)

Objectius:

- Conèixer el funcionament i la cartera de serveis oferida.
- Conèixer les característiques de les patologies més prevalents ateses als serveis d'atenció primària (AP).
- Conèixer i adquirir habilitats en l'entrevista clínica i en la relació medico pacient en Medicina Familiar i Comunitària.
- Conèixer les proves diagnòstiques més utilitzades a l'AP i la seva utilitat en el raonament clínic.
- Conèixer els protocols de maneig de les patologies més prevalents, així com els criteris de derivació hospitalària i altres dispositius comunitaris.
- Conèixer els programes preventius que es desenvolupen des d'AP.
- Conèixer i participar en reunions de coordinació entre AP i altres professionals/dispositius.

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(2m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Conèixer els principis i les bases organitzatives del model de salut mental implantat a Catalunya, així com la cartera de serveis.
- Conèixer el perfil dels pacients atesos al Centre: trastorns afectius, psicosis, neuròtics, personalitat... així com els criteris d'indicació d'atenció en serveis especialitzats de salut mental.
- Conèixer i manejar els sistemes internacionals de diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament.
- Adquirir habilitats bàsiques per a la realització de primeres visites i retorns als diferents perfils de pacients atesos.
- Adquirir habilitats per fer una entrevista clínica correcta, hipòtesi diagnòstica i possible pla d'intervenció.

- Conèixer els psicofàrmacs utilitzats i de les diferents tècniques d'intervenció terapèutiques tant amb el pacient com amb la família.
- Adquirir habilitats d'identificació i detecció de situacions de crisi en pacients atesos.
- Conèixer el funcionament del Programa d'Atenció Primària incloent reunions de consultoria, sessions clíniques, atenció directa, intervenció grupal...
- Adquirir coneixements i experiència en la coordinació amb altres dispositius sanitaris, socials i judicials.
- Conèixer les característiques diferencials que han de tenir els diferents tipus d'informes elaborats al servei.
- Participació en les activitats formatives del servei.

R2:

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(3m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada en els dos darrers mesos de R1, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació de l'R1 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

CENTRE DE SALUT MENTAL INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(5m: Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Conèixer el desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social, així com els factors biològics, psicològics i socials implicats en l'etiologia dels trastorns mentals en la infància i l'adolescència.
- Saber diferenciar el desenvolupament evolutiu normal i les variacions que han de ser objectiu d'atenció des de salut mental.
- Conèixer les característiques clíniques dels pacients atesos en el servei: trastorns adaptatius, del neurodesenvolupament, de conducta, afectius...

- Conèixer i manejar instruments específics d'avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica i anàlisi i formulació de casos en els trastorns mentals del nen i l'adolescent.
- Adquirir habilitats per diagnosticar i tractar els trastorns psiquiàtrics i les alteracions del desenvolupament psicomotor, així com les alteracions emocionals i psicosomàtiques que poden sorgir durant la infància i l'adolescència.
- Adquirir habilitats de comunicació amb l'adolescent i la família, tenint en compte les diferències amb el pacient adult.
- Conèixer l'estructura comunitària sobre la cura de la salut en el nen i l'adolescent: treball en xarxa, guia de recursos i mecanismes de comunicació, participant en les reunions que es realitzen.
- Conèixer i aplicar els criteris de derivació a la xarxa de salut mental d'adults per tal d'assegurar la continuïtat assistencial.
- Participació en les sessions clíniques organitzades en el servei.

UNITATS DE PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, INTERCONSULTA I ENLLAÇ ADULTS

(2m: Servei d'Interconsulta i Enllaç)

Objectius:

- Adquirir habilitats bàsiques d'entrevista i de comunicació amb el pacient medicoquirúrgic i la família. Activitats d'enllaç amb altres professionals i equips sanitaris.
- Adquirir habilitats bàsiques d'avaluació, maneig i intervenció en els trastorns psiquiàtrics i psicològics habituals en pacients medicoquirúrgics.
- Adquirir habilitats i coneixements per a treballar de manera coordinada amb altres equips assistencials.
- Assistència a sessions clíniques interdisciplinàries i/o sessions de revisió bibliogràfica.

UNITATS PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, INTERCONSULTA I ENLLAÇ INFANT-JUVENIL

(1m: Servei d'Interconsulta i Enllaç)

Objectius:

- Conèixer les principals malalties pediàtriques que comporten problemes adaptatius (diabetis, epilèpsia, oncològiques...) tant en el menor com en la família.
- Adquisició d'habilitats comunicatives i d'entrevista amb el pacient adolescent i la família, en una situació d'estrès emocional com suposa un ingrés hospitalari.
- Adquirir habilitats que afavoreixin el treball coordinat amb altres especialitats mèdiques implicades en la cura del menor (pediatria, ICI pediàtrica, urgències...).
- Assistència a sessions clíniques multidisciplinàries que es facin a l'hospital.

R3:

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ BREU ADULTS

(4m: Unitat Hospitalització Breu Adults)

Objectius:

- Adquirir coneixements i habilitats que permetin una anàlisi d'altres aspectes del diagnòstic i la gravetat del quadre com són; el diagnòstic diferencial amb altres malalties mèdiques, avaluació de símptomes de deteriorament cognitiu, valoració de riscos, pronòstic o la presència de dèficits funcionals en diferents aspectes (laboral, social, personal o familiar).
- Adquirir coneixements dels aspectes ètics i legals en l'assistència a les persones amb problemes de salut mental, amb una atenció especial a aquells més vulnerables (demència, trastorn mental sever...).
- Adquirir habilitats que possibilitin la participació en les sessions de Teràpia electroconvulsiva.
- Adquirir habilitats que afavoreixin l'atenció dels pacients ingressats: factors de risc, prevenció de recaigudes, maneig de l'estrès, millora de

l'adherència al tractament i la vinculació a recursos sanitaris de seguiment.

- Intervenció familiar: coneixement de la patologia, pautes d'interacció pacient-família, suport psicològic...
- Adquirir coneixements avançats a l'annex de psicofàrmacs, que permetin plantejar tractaments de continuació i manteniment.
- Adquirir habilitats d'intervenció en situacions de crisi que puguin aparèixer a la unitat. Prioritzant la seguretat dels diferents membres de l'equip.
- Adquirir habilitats de treball en equips multidisciplinaris.
- Adquirir habilitats per elaborar informes assistencials, judicials i d'alta.
- Adquirir habilitats que possibilitin la participació en reunions de coordinació amb dispositius assistencials i socials, amb l'objectiu de reduir la taxa de reingressos i millorar la qualitat de vida del pacient i la família.
- Participació en sessions clíniques i activitats formatives organitzades al servei.

DISPOSITIUS D'ATENCIÓ A L'ALCOHOLISME O ALTRES ADDICIONS

(2m: Unitat de Patologia Dual i 1m: Servei d'Adiccions i Salut Mental)

Objectius Unitat de Patologia Dual:

- Adquirir coneixements i habilitats necessàries, estimular el desenvolupament de l'actitud adequada per al tractament i seguiment de pacients amb trastorn per ús de substàncies (TUS).
- Adquirir habilitats per realitzar una història clínica i toxicològica correcta (anamnesi) del pacient amb TUS.
- Conèixer els factors etiològics relacionats amb l'abús/dependència de substàncies.
- Conèixer la farmacologia de les substàncies d'abús i de les interaccions amb els psicofàrmacs.
- Conèixer la psicofarmacologia més utilitzada en tractaments de desintoxicació i prevenció de recaigudes en pacients amb TUS.

- Conèixer les interaccions neurobiològiques dels tractaments farmacològics i de les substàncies d'abús.
- Adquirir habilitats d'entrevista i d'interacció, tant amb els pacients diagnosticats de TUS com amb les famílies.
- Adquirir habilitats en tècniques psicoterapèutiques (entrevista motivacional, maneig de contingències...).
- Adquirir els coneixements necessaris per a la coordinació amb els diferents dispositius i professionals implicats en el tractament dels pacients (CAS, Unitat de Patologia Dual, Comunitat Terapèutica, Hospital de dia, recursos socials...).
- Realització d'una sessió clínica i/o monogràfica al servei

Objectius Servei d'Adiccions i Salut Mental:

- Conèixer els factors etiològics relacionats amb l'abús de drogues: factors socioambientals i biològics, neurobiologia i teories psicològiques implicades. Farmacologia de les drogues d'abús i les interaccions amb psicofàrmacs i amb altres fàrmacs.
- Adquirir formació en tècniques específiques psicoterapèutiques i en tècniques de desintoxicació, deshabitació i ús de fàrmacs agonistes o substitutius: metadona, buprenorfina, nicotina, etc.
- Adquirir tècniques d'entrevista, maneig d'instruments diagnòstics i avaluació en els trastorns per ús de substàncies. Selecció de tècniques terapèutiques específiques i de valoració de grups de risc.
- Conèixer les tècniques de prevenció de recaigudes, treballant amb el pacient i la família els factors de risc i protecció associats.
- Conèixer l'abordatge sistèmic com a base de les entrevistes familiars.
- Conèixer el procés de reducció de riscos i elaborar Programes de Manteniment amb Metadona (PMM).
- Realització d'una sessió clínica i/o monogràfica al servei.

UNITATS DE PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, D'INTERCONSULTA I ENLLAÇ

(3m: Servei d'Interconsulta i Enllaç)

Objectius:

- Adquirir habilitats que permetin l'avaluació autònoma del pacient medicoquirúrgic i la família
- Adquirir habilitats per desenvolupar un pla d'intervenció consensuat amb altres especialistes. Adquirir habilitats que possibilitin la intervenció en situacions de crisi sigui en pacients ingressats o al servei d'urgències.
- Adquirir habilitats per desenvolupar un pla d'intervenció en pacients amb un Trastorn Mental Crònic Complex (PCC) amb problemes medicoquirúrgics que requereixin ingrés hospitalari.
- Conèixer els circuits de derivació i les indicacions de cada dispositiu, i fer derivacions adequades i correctes.
- Assistència a sessions clíniques interdisciplinàries i/o sessions de revisió bibliogràfica.

CENTRE DE REHABILITACIÓ PSIQUIÀTRICA I PSICOSOCIAL

(1m: Unitat de Rehabilitació Hospitalària)

Objectius:

- Conèixer els indicadors assistencials en rehabilitació, classificacions de discapacitat i sistemes de qualitat en rehabilitació.
- Conèixer i desenvolupar una filosofia i estratègia de rehabilitació.
- Conèixer les característiques clíniques, els dèficits cognitius i la pèrdua d'habilitats que presenten els pacients amb un trastorn mental crònic ingressats, així com les estratègies rehabilitadores que s'utilitzen.
- Adquirir habilitats específiques per avaluar les habilitats potencials de desenvolupament, així com els dèficits en persones amb trastorn mental greu, plantejant un possible pla d'intervenció (tractament biològic i/o psicoterapèutic).
- Adquirir coneixements i habilitats que possibilitin la participació en programes psicoeducatius adreçats a potenciar i recuperar les habilitats i capacitats físiques i emocionals, socials i intel·lectuals en diferents perfils de pacients.

- Capacitació en intervencions individuals o grupals de caràcter psicoeducatiu amb les famílies.
- Adquirir coneixements i habilitats per al maneig d'escala d'avaluació relacionades amb la valoració de la discapacitat, el risc psicosocial i de conducta.
- Conèixer els recursos no sanitaris orientats cap al suport i suport del malalt mental crònic.
- Participació activa a les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

R4:

CENTRE DE REHABILITACIÓ PSIQUIÀTRICA I PSICOSOCIAL

(3m: Unitat de Rehabilitació Hospitalària)

Objectius:

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada a l'últim mes de R3, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació del R3 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

DISPOSITIUS DE PSICOGERIATRIA

(2m: Psicogeriatria)

Objectius Unitat de Psicogeriatria:

- Conèixer els principals trastorns psicogeriàtrics més prevalents en aquesta etapa vital.
- Conèixer tècniques d'entrevista i maneig d'instruments diagnòstics per a l'avaluació dels trastorns psicogeriàtrics.
- Conèixer les característiques diferencials de l'entrevista i l'avaluació psicogeriàtrica, inclòs l'examen l'estat cognitiu del pacient.
- Adquirir habilitats per manejar l'entrevista diagnòstica amb la família i els cuidadors.
- Adquirir habilitats per utilitzar i valorar proves complementàries com ara els tests neuropsicològics breus i conèixer bateries complexes.
- Conèixer les indicacions i interpretació de proves de neuroimatge (TAC, RMN).

- Adquisició de competències per realitzar un tractament integral de la patologia psiquiàtrica del vell: maneig de la psicofarmacologia en el pacient geriàtric i maneig dels aspectes psicoeducatius i de suport per a familiars i cuidadors de pacients amb deteriorament cognitiu.
- Coneixement dels aspectes legals de les diferents modalitats de tractament.

Objectius Hospital de Dia Psicogeriàtric:

- Conèixer els principals trastorns psicogeriàtrics més prevalents en aquesta etapa vital.
- Conèixer les tècniques d'entrevista i el maneig d'instruments diagnòstics per a l'avaluació dels trastorns psicogeriàtrics.
- Conèixer les característiques diferencials de l'entrevista i l'avaluació psicogeriàtrica, inclòs l'examen l'estat cognitiu del pacient.
- Adquirir habilitats de maneig de l'entrevista diagnòstica amb la família i els cuidadors.
- Conèixer estratègies de prevenció i rehabilitació en els trastorns gerontopsiquiàtrics.
- Adquisició de competències per realitzar un tractament integral de la patologia psiquiàtrica del vell: Maneig de la psicofarmacologia en el pacient geriàtric i Maneig dels aspectes psicoeducatius i de suport per a familiars i cuidadors de pacients amb deteriorament cognitiu.
- Coneixement dels aspectes legals de les diferents modalitats de tractament.

HOSPITAL DE DIA / UNITAT D'ATENCIÓ AMBULATÒRIA INTENSIVA

(3m: Hospital de Dia de Tarragona o Reus)

Objectius:

- Conèixer l'estructura d'un servei d'hospitalització parcial, així com dels serveis amb què fa un treball en xarxa (protocols de coordinació, derivació i intervenció).
- Adquirir habilitats que possibilitin l'avaluació adequada del pacient amb un trastorn mental greu: anamnesi i avaluació psicopatològiques,

incloent-hi proves psicomètriques i neurobiològiques que puguin ser rellevants per al diagnòstic.

- Adquirir coneixements i competències per desenvolupar un Pla Individualitzat terapèutic, tenint en compte els factors de risc com de protecció.
- Adquirir habilitats de treball en un equip multidisciplinari.
- Adquirir coneixements i habilitats sobre programes, tècniques i estratègies de rehabilitació de pacients amb trastorns greus des del model de la recuperació.
- Conèixer els protocols d'intervenció, coordinació i derivació amb altres serveis de la xarxa de salut mental amb l'objectiu d'assegurar-ne la continuïtat assistencial.
- Adquirir habilitats que permetin la identificació i el maneig de situacions de crisi i dels factors de risc.
- Adquirir competències per fer una intervenció integral que inclogui la família del pacient.
- Conèixer els aspectes socioculturals que influeixen en el concepte malaltia/salut i que condicionen tant les formes de presentació del trastorn com el seu abordatge.
- Participació activa en les activitats formatives del servei.

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(3m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius Centre de Salut Mental Adults:

- Aprofundir en l'adquisició d'habilitats de maneig del pacient atès al dispositiu, fent primeres visites, retorns i seguiments en diferents perfils de pacients.
- Adquirir habilitats i coneixements que permetin el disseny d'un projecte terapèutic individualitzat en pacients amb un trastorn mental greu.
- Conèixer, valorar i manejar instruments de psicodiagnòstic i avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica i anàlisi i formulació de casos.

- Adquirir habilitats avançades en el maneig dels psicofàrmacs tant en tractaments d'inici com de manteniment.
- Adquirir habilitats de maneig en l'abordatge dels pacients crònics complexos.
- Adquirir experiència i coneixement en tècniques de consell i assessorament.
- Conèixer, valorar i aplicar programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics, tant a escala individual com familiar o grupal.
- Adquirir habilitats que possibilitin no només la detecció sinó també el maneig de situacions de crisi.
- Adquirir habilitats que permetin la realització d'activitats de suport a l'Atenció Primària incloent-hi reunions de consultoria, sessions clíniques, atenció directa, intervenció grupal...
- Adquirir coneixements i experiència en la coordinació amb altres dispositius sanitaris, socials i judicials.
- Participar i col·laborar en la prevenció i la promoció de la salut i especialment de la salut mental.
- Participació activa en les activitats formatives del servei.

R5:

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(1m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius Centre de Salut Mental Adults:

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada en els tres darrers mesos de R4, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació de l'R4 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

ROTACIÓ LLIURE (4m)

Els objectius seran específics segons el servei seleccionat.

UNITATS ESPECIALITZADES (6m)

UNITAT DE DESINTOXICACIÓ HOSPITALÀRIA

Objectius:

- Conèixer els processos de derivació des dels CAS i de valoració dels usuaris previ a l'ingrés.
- Conèixer els protocols d'ingrés: admissió, signatura del contracte terapèutic, ingrés amb supervisió d'infermeria, entrevista clínica i petició de proves complementàries.
- Conèixer el maneig clínic dels usuaris amb addiccions: habilitats de l'entrevista motivacional, reconèixer i tractar patologia psiquiàtrica comòrbida si n'hi hagués.
- Adquirir habilitats per fer un treball interdisciplinari coordinant-se amb altres equips assistencials: sol·licitud d'interconsulta, derivació a un altre servei....
- Conèixer els diferents tractaments farmacològics que s'utilitzen habitualment: tractament amb agonistes opiacis, protocols de desintoxicació d'alcohol, de tabac, de cocaïna, de tranquil·litzants, etc.
- Conèixer els protocols d'alta: clínica, voluntària...
Conèixer els espais de coordinació amb el CAS referent: abans, durant i a l'alta.
- Adquirir habilitats de maneig a la interconsulta psiquiàtrica a pacients amb problemes d'addiccions a tot l'àmbit hospitalari: urgències, UCI i altres serveis mèdics.

SERVEI ESPECIALITZAT EN ATENCIÓ AL TRASTORN PSICÒTIC INCIPIENT

Objectius Equip d'atenció específica al trastorn psicòtic incipient:

- Conèixer els circuits de derivació, així com els criteris d'inclusió al programa.
- Conèixer els instruments específics d'avaluació de pacients amb trastorns psicòtics incipients.

- Adquirir habilitats per fer un tractament integral dels pacients amb trastorns psicòtics incipients.
- Participació en l'activitat de recerca del servei.

UNITAT DE REFERÈNCIA DELS TCA

Objectius:

- Adquirir coneixements, habilitats i actituds que permetin una valoració correcta dels trastorns alimentaris i les seves possibles comorbiditats.
- Conèixer l'evolució dels TCA i distingir en quina etapa evolutiva (inici, consolidació de la clínica, recuperació vs. cronicitat...) es troba l'usuari per aplicar el programa terapèutic que correspongui.
- Conèixer les recomanacions terapèutiques de les guies clíniques basades en l'evidència científica que s'utilitzen en el nostre medi.
- Adquirir l'habilitat de treball en equip interdisciplinari (infermeria, psicologia, psiquiatria) i ser capaç de fixar objectius comuns de tractament.
- Participació activa a les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

SERVEI D'ATENCIÓ AMBULATÒRIA EN SALUT MENTAL EN ÀMBIT PENITENCIARI

Objectius:

- Conèixer el model d'atenció a la Salut Mental en l'àmbit penitenciari a Catalunya.
- Conèixer els aspectes ètics i legals de l'atenció a la salut mental en l'àmbit penitenciari.
- Conèixer i participar del treball en xarxa intra i extra penitenciària entre els equips de salut, equips multidisciplinaris de rehabilitació i els equips de personal intern.

EQUIP COMUNITARI D'ATENCIÓ INTENSIVA A LA COMPLEXITAT EN SALUT MENTAL

Objectius:

- Conèixer el Programa d'abordatge integral dels casos de salut mental d'elevada complexitat (PAICSAMAEC).
- Adquirir coneixements, habilitats i actituds que permetin una valoració correcta i tècnica d'intervenció amb els usuaris contemplats al PAICSAMAEC.
- Adquirir habilitats de treball en equip interdisciplinari (infermeria, psicologia, psiquiatria) i són capaços de fixar objectius comuns de tractament.

SERVEI D'INTERCONSULTA I ENLLAÇ

Objectius:

- Adquisició d'autonomia a la interconsulta hospitalària amb altres especialitats mèdiques i quirúrgiques.
- Adquirir autonomia i estratègies de maneig en situacions de crisi que es puguin produir a planta o al servei d'urgències, en relació amb l'atenció al pacient i/o a la família.
- Adquirir coneixements i habilitats en el desenvolupament de programes d'atenció al pacient ingressat en diferents serveis de l'hospital en coordinació amb el personal facultatiu i d'infermeria.
- Adquirir coneixements i habilitats en el desenvolupament de programes d'atenció a les famílies de pacients ingressats a diferents serveis de l'hospital en coordinació amb el personal facultatiu i d'infermeria.
- Adquirir habilitats i coneixements en l'assessorament a altres equips, en casos que plantegen problemes ètics o legals en l'atenció a pacients amb problemes de salut mental.
- Adquirir competències i autonomia en la realització de coordinacions amb serveis sanitaris i no sanitaris com ara serveis socials o justícia, que hi estiguin implicats.
- Participació en sessions multidisciplinàries que es facin a l'hospital.

SERVEI ESPECIALITZAT EN SALUT MENTAL I DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

Objectius:

- Conèixer la cartera de serveis de la nostra comunitat autònoma, en l'àmbit de la discapacitat intel·lectual (DI).
- Conèixer i manejar els aspectes juridicolegals de l'atenció a les persones amb DI i trastorn mental.
- Adquirir coneixements per fer una història clínica correcta en primeres visites i seguiment en pacients amb problemes de salut mental i DI.
- Adquirir habilitats per fer un diagnòstic correcte, diagnòstic diferencial i pla de tractament integral. Coneixement de les classificacions internacionals i els trastorns mentals.
- Adquirir habilitats en el maneig clínic de psicofàrmacs i d'altres tècniques d'intervenció terapèutiques.
- Capacitació per identificar i manejar situacions de crisi.
- Conèixer les necessitats dels usuaris i les famílies dissenyant un pla d'intervenció adequada.
- Conèixer els espais de coordinació amb altres dispositius sanitaris o no sanitaris.
- Participar de manera activa en les activitats formatives del centre.

GUÀRDIES

Les urgències psiquiàtriques constitueixen un dels pilars transversals bàsics dins de la formació nuclear. Es realitzen des del primer any de residència en el Servei d'urgències de la Clínica Psiquiàtrica Universitària (HUIPM).

Els objectius bàsics d'aquesta rotació seran: el maneig de situacions de crisis (acte o heteroagressivitat, conducta suïcida, conflictes familiars i psicosocials...), avaluació de la urgència psiquiàtrica i el coneixement dels criteris d'ingrés o derivació.

Existeix un "Protocol específic de supervisió d'urgències" on queden especificades les activitats que ha de realitzar el resident, així com el grau de supervisió per a cadascuna d'elles segons l'any de residència.

Les guàrdies tenen un caràcter obligatori.

Organització del servei

- Durant tot el període formatiu es recomana que els residents realitzin entre 3-4 guàrdies al mes de mitjana.
- Existeix un calendari gestionat per un resident de quart any i supervisat pel coordinador de guàrdies i urgències on està visible el resident que li toca la guàrdia.
- Des de l'any 2018 les guàrdies amb residents de primer any es reforcen amb un adjunt i resident de segon, tercer i quart any, de presència física; en la franja horària de 15h a 21h en dies laborables i de 9h a 21h dissabtes i diumenges.
- En el cas de residents de segon, tercer i quart any, l'adjunt estarà de presència física però la supervisió podrà ser decreixent segons el que s'estableix en el protocol de supervisió d'urgències.

Objectius:

- Maneig adequat de situacions de crisi: agressivitat, agitació, risc suïcida...
- Avaluació de la urgència psiquiàtrica: anamnesi, exploració psicopatològica, diagnòstic probable...
- Conèixer els criteris d'ingrés i derivació
- Instaurar un tractament adequat.
- Elaborar informes d'assistència
- Intervenir amb un criteri correcte en situacions de crisi personal, familiar o psicosocial.

CURSOS I SEMINARIS

1. Pla de Formació transversal:

A realitzar per R1:

- **Programa d'incorporació dels residents**

La Unitat Docent del HUIPM prepara un programa formatiu específic per als residents que s'incorporen al nostre hospital, amb la finalitat d'oferir-los informació sobre l'estructura i funcionament del centre, coneixements bàsics en Salut Mental, recerca i informació bàsica sobre la història clínica informatitzada.

- **Curs d'acollida per residents del HSJR**

Cada any els residents de les tres especialitats de manera obligatòria, realitzen durant la primera setmana d'incorporació al nostre centre, un curs de formació conjunta amb els residents del HSJ de Reus. En ell s'aborden temes clínics, de gestió, legislació sanitària, aspectes jurídics i seguretat clínica.

- **Llibre del resident:**

El llibre del resident (format electrònic) és una eina per a la recollida sistemàtica de l'activitat clínica i formació continuada del resident, així com les reunions realitzades amb el tutor i les avaluacions de les rotacions. Té com a objectiu que els residents juntament amb el seu tutor corresponent puguin detectar punts forts i febles de la seva formació i implementar els plans de millora necessaris.

Dins de programa d'incorporació existirà un espai formatiu on es presentarà i lliurarà als residents aquesta eina.

- **Formació teòrica comuna**

Es realitza un curs específic de Salut Mental (per a les tres especialitats) al qual assisteixen tots els residents de primer any de Catalunya. Es realitzaran sessions en línia i tallers presencials.

- **Gestió Clínica:**

Des del primer any de residència reben formació en metodologia de qualitat, sistemes d'avaluació sanitària, indicadors en salut mental, guies clíniques, sistemes de control de qualitat, planificació, programació de l'activitat

assistencial, coneixement de l'estructura i funcions dels dispositius de salut mental, xarxes de serveis i programes de coordinació, cartera de serveis...Aquesta formació està inclosa dins del programa de formació multiprofessional (PFM).

- **Organització i legislació sanitària:**

Des del primer any de residència reben formació en organització funcional dels serveis de salut mental i legislació aplicable als serveis de salut i socio-sanitaris. Aquesta formació està inclosa dins del PFM.

- **Psiquiatria legal i forense**

Des del primer any de residència reben formació teoricopràctica sobre problemes mèdics legals derivats de l'exercici de la psiquiatria, així com sobre la valoració de danys derivats de patologies mentals i avaluació de la incapacitat.

- **Formació en Bioètica**

Els residents realitzen de manera trimestral des del primer any de residència, un taller de casos clínics supervisats per membres del Comitè de Bioètica del nostre centre dins del PFM.

A realitzar durant la residència:

- **Curs d'eines bàsiques en recerca**

Durant els primers anys de formació, els residents realitzen un curs teoricopràctic amb l'objectiu d'adquirir coneixements bàsics de recerca. La realització d'aquest curs possibilitarà la incorporació en una línia de recerca.

- **Curs de formació en riscos laborals i protecció de dades**

Es tracta d'un curs de caràcter obligatori per a tots els treballadors del nostre centre. Inclou formació en prevenció de riscos laborals, polítiques en matèria d'igualtat de gènere i lleis de protecció de dades. Els residents hauran de realitzar-ho al llarg dels anys de residència.

- **Curs de bioètica: ètica de les professions i organitzacions sanitàries**

Es tracta d'un curs de caràcter obligatori per als residents que es realitza regularment en el nostre centre. En ell s'aborden els principis de la bioètica, autonomia i dignitat, col·lectius d'especial fragilitat, comitès de bioètica i anàlisi de casos pràctics.

- **Curs de suport vital bàsic:**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de les tres especialitats, que es realitza en el nostre centre. Té per objectiu dotar als professionals en formació de coneixements teòrics i habilitats pràctiques per a la realització d'una RCP bàsica.

- **Curs de suport vital avançat:**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de psiquiatria i infermeria en salut mental, que es realitza en el nostre centre. Té com a objectiu dotar-los de les eines necessàries per a una intervenció ràpida, eficient i coordinada en les emergències vitals que s'acompanyin d'una parada cardi-respiratòria amb l'objectiu d'augmentar la supervivència.

2. Formació comú dels residents:

- **Programa de formació multiprofessional**

La Unitat docent (UDM) organitza cada any un programa de formació comuna per a tots els residents. Té periodicitat quinzenal i es duu a terme durant tota la jornada laboral. Inclouen:

- Sessions de residents: dutes a terme pels propis residents i supervisats pels de l'últim any.
- Sessions mixtes: inclouen sessions de recerca, assemblees de residents, reunions regulars amb el cap d'estudis...
- Sessions amb experts: sobre temes específics.
- Sessions de supervisió de casos.

És obligatòria l'assistència a un mínim del 80% de les sessions perquè es puguin valorar de manera positiva en l'avaluació anual. L'absència haurà de justificar-se sempre per escrit.

Les presentacions són gravades i incorporades a la intranet de docència-residents on aquells que no han pogut assistir poden consultar-les.

- **Programa de supervisió de casos**

El grup està conduït per professionals clínics amb àmplia experiència, amb la missió de facilitar la discussió reflexiva dels residents sobre qüestions clíniques que es plantegen amb la formulació de cada cas i l'exploració dels aspectes experiencials relacionats amb el rol del terapeuta en formació. La freqüència del grup és quinzenal, els dijous de 13.00 a 15:00h en la UDM.

3. Sessions generals (assistència de residents)

- **Sessions científiques**

Són sessions de periodicitat quadrimestral. En elles, professionals del centre o externs presenten els seus projectes de recerca. S'organitzen des de la Comissió Clínica de Recerca. Es realitzen de manera presencial en HUIPM o telemàtica des d'altres centres.

- **Sessions clíniques de formació**

Cadascun dels serveis estableix de manera anual un programa formatiu en què es recullen temes d'interès proposats pels diferents membres de l'equip (professionals i residents). El dia i l'hora es fixen en funció del propi servei. Els residents realitzen sessions clíniques com a ponents en els serveis pels quals giren (revisió bibliogràfica, casos clínics...).

- **Jornades trimestrals de formació**

L'HUIPM organitza periòdicament jornades de formació a les quals poden assistir tant el personal del HUIPM com d'altres centres. La participació en aquesta activitat es considera obligatòria per als residents. Les jornades es realitzen amb caràcter quadrimestral.

- **Jornada de bioètica**

Es realitzen de manera anual per l' HUIPM amb l'objectiu de treballar les bases ètiques inherents a l'acompliment de la labor dels professionals i les obligacions legals que d'ella es deriven.

- **Altres activitats formatives**

Cada any, l'HUIPM ofereix una àmplia oferta formativa per a tots els professionals i a la qual els EIR, MIR i PIR poden optar. El contingut d'aquesta oferta canvia cada any i està establerta per la Comissió de Formació on els residents estan representats.

4. Docència externa

Els residents poden participar en activitats formatives (cursos, seminaris, congressos...) que en la interacció amb el tutor es considerin d'interès per a completar la seva formació. Les sol·licituds hauran de formalitzar-se seguint la normativa establerta (protocol disponible en la intranet d'HUIPM).

BIBLIOTECA

En l'actualitat l'HUIPM disposa de 14.200 volums (monografies, test, Dvds...) distribuïts a la biblioteca i en altres serveis del nostre centre.

Un 90% dels recursos que ofereix la biblioteca estan informatitzats en un programa anomenat Knosys.

La gran majoria del fons físic està compost per llibres, que es poden consultar en sala i realitzar préstec. Es disposa a més de nombrós material d'avaluació i diagnòstic.

El personal de la biblioteca i les persones usuàries en relació amb la Universitat Rovira i Virgili (URV) tenen accés als recursos de la universitat. Actualment en format electrònic hi ha unes 106.322 revistes multidisciplinàries, d'aquestes unes 5.972 són de ciències de la salut. Es té accés a llibres electrònics, al Journal Citation Reports, el Mendeley...

INVESTIGACIÓ

La recerca és un àmbit bàsic en la formació del resident. Des de l'Àrea de Recerca, es coordina i regulen els projectes de recerca mitjançant la Comissió Clínica de Recerca (CCI) formada per representants dels diferents serveis i professions (inclou especialistes en formació).

Els residents durant el primer any realitzessin reunions periòdiques amb els directors de les diferents línies de recerca i la directora d'àrea, amb l'objectiu de conèixer els diferents grups i el treball que desenvolupen. A partir del segon any, podran incorporar-se a una línia de recerca tenint assignat un director/tutor de recerca. Aquells que s'incorporin a una línia, disposaran d'hores per a desenvolupar el seu treball dins de la jornada laboral.

Competències a adquirir pels residents:

- Realitzar de manera efectiva revisions bibliogràfiques utilitzant criteris que es fonamentin en l'evidència científica.
- Utilitzar de forma adequada els diferents recursos informàtics de cerca, emmagatzematge i anàlisi d'informació
- Participar en el disseny i execució dels projectes de recerca en els quals col·laborin.
- Tenir coneixements informàtics bàsics que permetin realitzar una anàlisi de les bases de dades generades.
- Presentar resultats dels projectes; pòster, comunicació oral, articles...
- Posseir coneixements de la llengua anglesa, que permetin la lectura de material científic, així com la presentació de resultats i la interacció amb col·legues d'altres països.

La incorporació en una línia de recerca, facilitarà la realització de comunicacions (oral o pòster) a congressos, la participació com a autor en articles publicats en revistes amb factor d'impacte, així com la realització de la tesi doctoral.

Aquells que no s'incorporin a la línia de recerca hauran de realitzar una formació bàsica obligatòria en recerca (protocol disponible a la intranet de l'HUIPM)

DOCÈNCIA

L'HUIPM té un conveni de col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili; els nostres residents participen com a docents en assignatures / seminaris de Medicina.